

Wanneer de Raad voor de Journalistiek
James bronnen
valtechniek embargo
inzage vooraf misbruik
misbruik van positie op
izier/zwijgen eigen identiteit s
van nieuw verborgen cameratec
verschorrecht feitenweergav
discriminerende berichtgeving
berichtgeving misleidende be
onjuiste berichtgeving tendentieuze
berichtgeving privacy algemeen ander
veldmateriaal bekende persoonlijkhe
zuigen portretten slachtoffers slacht
staanden televisie verdachten veroorde
neming persoonlijke gegevens rectificatie
rd ingezonden brieven rectific
woord collegiale conflicten collega's
redacties medewerkers redactie
ing verhouding redactie redacteu
shouding inzage vooraf
tie misu
zwij
van
rgen
erate

Jaarverslag

2022

Raad voor de Journalistiek

Jaarverslag 2022

Raad voor de Journalistiek

Stichting Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad heeft een voorzitter die journalist is en ten minste drie plaatsvervangend voorzitters die jurist zijn. Verder bestaat de Raad voor de ene helft uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals docenten van journalistieke opleidingen of leidinggevenden van mediabedrijven – en publieke leden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de Raadkamers van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt. Zo een Raadkamer staat onder leiding van een jurist-voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten, een deskundige en een publiek lid. Zij worden bijgestaan door een onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. De organisaties die deelnemen in de Stichting, de participanten, dragen financieel bij aan de instandhouding van de Raad en daarmee aan het mogelijk maken van zijn werk.

In de Stichting participeren NDP Nieuwsmedia, de Nederlandse Vereniging van Journalisten, Magazine Media Associatie, Media voor Educatie, Vak & Wetenschap, de Stichting Nederlandse Publieke Omroep, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren, de Stichting Regionale Publieke Omroep, de NNP-organisatie van lokale nieuwsmedia, RTL Nederland, Talpa TV en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen.

Daarnaast heeft de Stichting in 2022 een financiële bijdrage van het Lira Fonds ontvangen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
<i>door mw. G.D. Roethof</i>	
<i>voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek</i>	
Voorwoord	5
<i>door F. van Exter</i>	
<i>voorzitter Raad voor de Journalistiek</i>	
1. Conclusies van de Raad	7
1.1 Journalistieke werkwijze	8
1.2 Privacy	15
1.3 Feitenweergave	17
1.4 Aard van de publicatie	20
1.5 Rectificatie en weerwoord	22
1.6 Aard van het medium	23
1.7 Procedure	23
2. Conclusies van voorzitter en secretaris	28
3. Conclusies per medium	33
4. Klachten in getallen	35
5. De Raad van binnen en naar buiten	38
5.1 Leidraad	38
5.2 Publicatie conclusies	38
5.3 Bijeenkomsten	39
5.4 Publicaties en optreden in de media	39
Samenstelling Raad	40
Raad voor de Journalistiek	
Samenstelling Bestuur	41
Stichting Raad voor de Journalistiek	
Adressen	42
Uitgave	42

Voorwoord

door **mw. G.D. Roethof**, voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek

Na alle coronabeperkingen mocht het bestuur in 2022 weer echt bij elkaar komen. We hielden onze voorjaarsvergadering ten burele van Het Financieele Dagblad en spraken elkaar nader tijdens een diner in Dauphine.

Waar gaat zo'n gesprek over in het stichtingsbestuur van de Raad voor de Journalistiek? Laat ik om te beginnen zeggen dat er 'vers bloed' aan tafel zat. In de coronatijd nam onze penningmeester Bertus Tichelaar afscheid en kreeg Marc Schreuder een andere functie binnen RTL Nederland, waardoor hij zijn bestuurslidmaatschap overdroeg. In plaats van Bertus Tichelaar is René van Brakel aangetreden, hoofdredacteur van EenVandaag, de nieuwsrubriek van AVROTROS, die ook verantwoordelijk is voor Radio EenVandaag op NPO Radio 1. Marc Schreuder maakte plaats voor Dennis van Luling, die hem ook was opgevolgd als adjunct-hoofdredacteur RTL Nieuws.

Nieuwe mensen, nieuwe meningen. Soms werpen die een nieuw licht op reeds gevoerde discussies. We bespraken in de voorjaarsvergadering het onderwerp 'subsidie'. In hoeverre kan en moet de Raad onafhankelijk zijn van de overheid? De Raad is een instrument van zelfregulering, waar het journalistieke veld, privaat en publiek, in gezamenlijkheid voor betaalt. De kranten en commerciële omroepen zijn gewend te werken zonder overheidssteun, terwijl de publieke omroep het uitgeven van belastinggeld normaal vindt. In ons bestuur zijn beide posities goed vertegenwoordigd.

De financiële backbone van de Raad voor de Journalistiek blijft kwetsbaar. Ook nadat wij een paar jaar geleden op basis van een berekening van Bertus Tichelaar en Marc Schreuder een verhoging van de participantenbijdrage hebben doorgevoerd. Er kan een moment komen dat we weer op zoek moeten naar meer geld, waarbij we moeten voorkomen dat de Raad meteen te afhankelijk wordt van die steun.

In 2022 konden wij wederom gebruik maken van een bijdrage van het Lira Fonds. We zijn Lira en alle freelancers die erachter zitten hiervoor erg dankbaar. Het bestuur stemde in met een Europese subsidieaanvraag voor een onderzoek naar de werking van vergelijkbare raden in andere EU-lidstaten. De procedure is lang, maar deze weg opent nieuwe mogelijkheden omdat we bij succes in een consortium van collega-instituten worden opgenomen.

Door herschikkingen in het kantoorgebouw op de Hogehilweg en aanpassingen in het servicepakket van de Mediafederatie zag onze penningmeester Marc Veeningen kans in de tweede helft van het jaar een nieuwe dienstenovereenkomst te sluiten, die voor de Raad gunstiger uitpakt. Het heeft ons doen besluiten voorlopig op onze huidige locatie te blijven.

En last but certainly not least namen wij in 2022 afscheid van Tom Nauta, die de afgelopen vijf jaar onze secretaris is geweest. Wij danken hem hartelijk voor zijn inzet en hebben zijn opvolger als directeur van NDP Nieuwsmedia, Herman Wolswinkel, reeds mogen verwelkomen. Alles bij elkaar is de gemiddelde leeftijd in ons bestuur een eindje gedaald. Het zal zeker leiden tot inspirerende vergaderingen in de komende jaren.

Voorwoord

door **F. van Exter**, voorzitter Raad voor de Journalistiek

De Raad komt tot zijn conclusies na het bestuderen van de stukken, het zo mogelijk horen van partijen en het voeren van beraadslagingen. Het is aan secretaris en griffier om het oordeel in concept op schrift te stellen. Daarbij moeten zij recht doen aan feiten, argumenten en overwegingen op een wijze die zowel voor betrokkenen als niet-ingewijde lezers goed te volgen is.

Het is geen sinecure. Soms kun je terugvallen op formuleringen uit eerdere uitspraken in vergelijkbare zaken, maar veel klachten zijn uniek en vragen om een eigen afweging. De Raad neemt daar tijd en ruimte voor, in het besef dat er veel kritische lezers zijn. Maar die inspanningen kunnen soms vergeefs lijken, wanneer klagers of verweerders zich vooral laten leiden door dat ene woord in de conclusie: 'zorgvuldig', 'onzorgvuldig' of 'deels onzorgvuldig'. Het zet de toon, zeker als je de gehele tekst niet hebt gelezen. Het is vervelend als daardoor broodnodige nuances verloren gaan, het is ernstiger als teksten heel anders geïnterpreteerd worden dan bedoeld.

Zo kan ten onrechte het misverstand ontstaan dat het oordeel van de Raad heel algemeen en verstekkend is, terwijl hij slechts oordeelt over een specifieke klacht, die soms alleen betrekking heeft op een onderdeel van een publicatie, zoals de kop boven een artikel, het geboden wederhoor of de klachtafhandeling.

Een ander mogelijk misverstand is de veronderstelling dat de Raad feiten heeft vastgesteld die hij niet kon vaststellen, omdat hij zelf geen nader onderzoek doet. De Raad kan, op grond van wat er uitgewisseld wordt, iets aannemelijk of minder aannemelijk achten, maar is terughoudend als feiten worden betwist.

Een derde misverstand is dat de Raad zich uitspreekt over de integriteit van journalisten – zijn zij wel of niet zorgvuldig geweest? Dat is niet het geval. Het gaat alleen om de klacht en de vraag of zij gegrond is. Om die reden hebben wij in het verslagjaar besloten per 1 januari 2023 de labels 'zorgvuldig', 'onzorgvuldig' en 'deels onzorgvuldig' (weer) te vervangen door 'ongegrond', 'gegrond' en 'deels gegrond'.¹

Om misverstanden te voorkomen hebben wij ons voorgenomen in onze conclusies nog explicieter te zijn over wat de Raad bedoelt en wat hij niet bedoelt. Wij hopen dat de lezers dat op waarde weten te schatten, al beseffen we dat het voor klagers en verweerders vooral gaat om de vraag of zij al dan niet 'gelijk' hebben gekregen.

Helaas is in het verslagjaar Lout Donders op 68-jarige leeftijd overleden. Hij was sinds 2018 een zeer gewaardeerd lid van de Raad. Lout heeft vele jaren een belangrijke rol gespeeld bij Omroep Brabant en in het Brabantse culturele leven. We missen hem zeer.

Het burgerlid Maarten Keppels kon jammer genoeg zijn deelname aan de Raad niet langer combineren met nieuwe verantwoordelijkheden op zijn werk.

De Raad heeft ook afscheid genomen van Egbert Myjer. Hij was een markante vice-voorzitter die ruim acht jaar vele zittingen en beraadslagingen leidde met gezag en humor.

De oud-rechter bij het Europees Hof van de Rechten voor de Mens hield voor zijn aantreden in 2013 een pleidooi voor een verstrekkender regulering van de journalistieke beroepsgroep, waarin vrijheden en verantwoordelijkheden meer in balans zouden moeten zijn.²

Bij zijn afscheid kun je vaststellen dat het - los van de vraag of je het zou wensen - nog niet zover is. Maar de roep om een duidelijker afbakening tussen professionele journalisten en al degenen, die met de beste of slechtste bedoelingen, misinformatie en desinformatie verspreiden, wordt wel luider.

Mogelijk is er inmiddels meer reden om verder te denken over die oproep van Myjer en anderen. Aan het einde van 2022 kreeg de wereld zicht op de mogelijkheden van nieuwe toepassingen van artificiële intelligentie. Wat zij ook betekenen, het is duidelijk dat zij het onderscheid tussen waarheid en onwaarheid verder kunnen bemoeilijken. Voor de journalistiek is dat een kans en een bedreiging. De vraag is hoe zij het een kan verzilveren en het andere kan afwenden.

¹ Zie het bericht van de Raad: [Raad voor de Journalistiek: van 'onzorgvuldig' naar 'gegrond'](#)

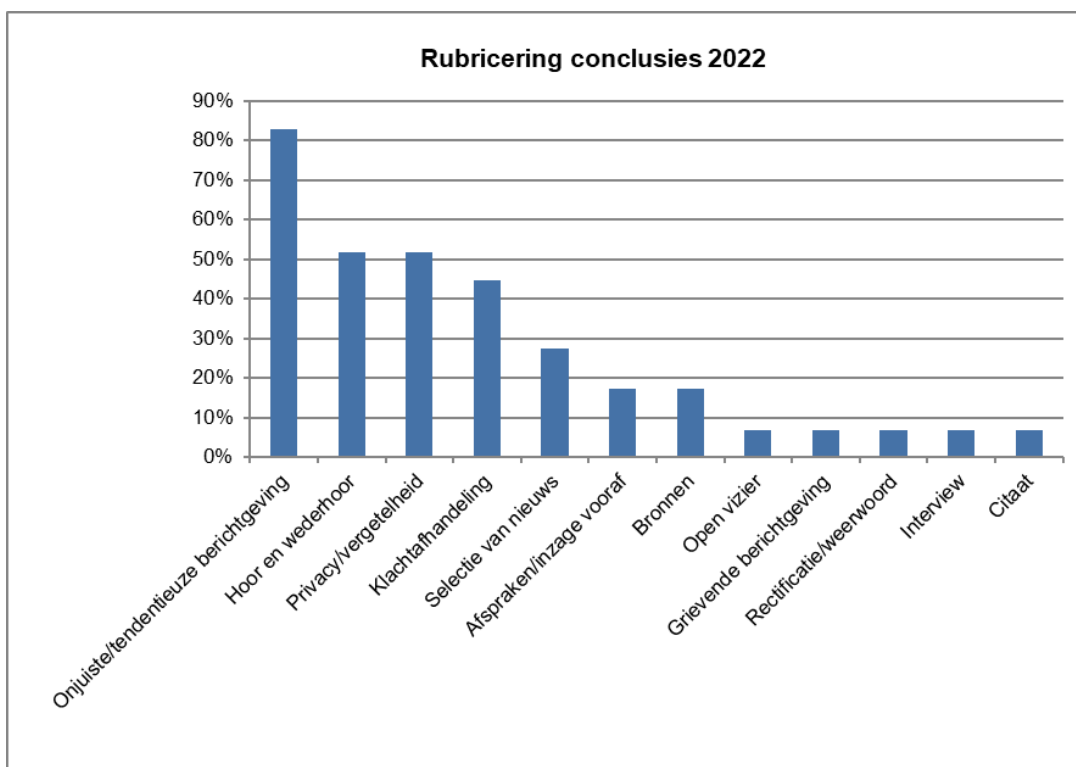
² Zie Villamedia: ['Elke echte journalist lid van de club'](#)

1. Conclusies van de Raad

In het verslagjaar heeft de Raad voor de Journalistiek 41 conclusies, gepubliceerd waarvan 29 een (deels) inhoudelijk oordeel bevatten. Daarbij werden media vaker dan in vorige jaren geheel of gedeeltelijk in het ongelijk gesteld: van 14 van 39 conclusies (36%) in 2021, naar 17 van 29 conclusies (59%) in 2022.

In ruim 80% van de zaken die inhoudelijk werden beoordeeld, werd geklaagd over onjuiste en/of tendentieuze berichtgeving. Verder had een gelijk percentage (52%) betrekking op het niet (goed) toepassen van wederhoor en privacy. Daarnaast betrof een belangrijk deel van deze zaken – bijna de helft – de klachtafhandeling door het betrokken medium.

Hieronder volgt een rubricering van de conclusies. De meest voorkomende klachten zijn weergegeven in de volgende grafiek:



Klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht kunnen worden, zijn hieronder slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de conclusies weer.

De volledige tekst van alle conclusies van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de conclusie vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2022/1) kan de volledige conclusie worden opgezocht.

1.1 Journalistieke werkwijze

1.1.1 AFSPRAKEN

Journalisten die een verzoek tot een embargo aanvaarden, dienen zich aan de overeenkomst te houden tot de afgesproken termijn is verstreken. (punt B.4 van de Leidraad van de Raad)

In het verslagjaar deed zich de vraag voor welke invloed het door het medium aanvaarde embargo – met daaraan gekoppelde geheimhoudingsplicht – had op de inhoud van de berichtgeving.

mr. W.M. van den Bergh en mr. M.J. van den Bergh / NRC

NRC heeft in de artikelen *“Coldcaseteam denkt dat een Joodse notaris Anne Frank en haar familie verraadde”* en *“Aanwijzing van de verrader was achteraf toch iets te wankel”* aandacht besteed aan het boek ‘Het verraad van Anne Frank’ en de conclusie uit het boek dat Arnold van den Bergh de waarschijnlijke verrader is van de onderduikers in het Achterhuis. Mr. W.M. van den Bergh en mr. M.J. van den Bergh (klagers) zijn nabestaanden van Arnold van den Bergh.

Door de wijze van presenteren van het nieuws in het eerste artikel in combinatie met het gewicht dat aan het onderzoek is gegeven, heeft NRC onvoldoende distantie in acht genomen tot de conclusie uit het boek. Gelet op de grote gevoeligheid van de kwestie had NRC terughoudender daarover behoren te berichten. Door dit na te laten en in het eerste artikel over de zaak te berichten zoals is gedaan, heeft NRC journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Het met de uitgever overeengekomen embargo had NRC niet hoeven beletten beschikbare literatuur over het onderwerp te raadplegen waaruit op onderdelen een ander beeld naar voren komt dan door de onderzoekers gepresenteerd.

NRC heeft in het tweede artikel – een redactioneel commentaar - wel voldoende afstand in acht genomen tot de conclusie uit het boek en op het eigen handelen gereflecteerd. Ten slotte heeft NRC serieus op de klacht gereageerd. Op deze punten was de handelwijze zorgvuldig.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan NRC om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: embargo, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/33, op www.nrc.nl d.d. 21 november 2022 en in NRC d.d. 22 november 2022.

Journalisten die een artikel vooraf ter inzage geven aan degene over wie het artikel gaat – om feitelijke onjuistheden te corrigeren en om onduidelijkheden weg te nemen – zijn vrij te bepalen hoe zij op- en aanmerkingen in het artikel verwerken. (punt B.4 van de Leidraad van de Raad)

A.J.G. Gelder / Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant

Het Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant heeft in het artikel *“Zeven keer is scheepsrecht. Hart voor Vrijheid is nieuw, de lijsttrekker niet helemaal. Zijn vele pogingen stierven in schoonheid. ‘Het is moeilijk om de juiste mensen te vinden’”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over A.J.G. Gelder (klager). Er bestond voldoende aanleiding om over klager te berichten zoals is gedaan. Klager heeft inzage gekregen in de concepttekst

om feitelijke onjuistheden weg te nemen. Er bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat sprake is van onjuiste en/of onnodig grievende berichtgeving.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: inzage vooraf, selectie van nieuws
- Feitenweergave: grievende berichtgeving, onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/18

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2022/31](#) (hierna besproken onder '1.7.5 Herziening').

1.1.2 BRONNEN

In het verslagjaar ontving de Raad een klacht die gericht was tegen de weigering van de journalist om bepaalde stukken te vernietigen.

H. Passtoors / J.J. Holtland en J. Nijsen (Uitgeverij Podium)

J.J. Holtland (journalist) en J. Nijsen (uitgever) hebben in het boek *“De koerier van Maputo – Een Nederlander in de Zuid-Afrikaanse revolutie”* aandacht besteed aan H. Passtoors (klaagster), de ex-vrouw van het hoofdpersonage Klaas de Jonge. Holtland heeft aannemelijk gemaakt dat hij klaagster goed heeft voorgelicht over de strekking van het boek en dat hij zich heeft gehouden aan de gemaakte afspraken. Niet is gebleken dat Holtland onder valse voorwendselen bij derden informatie over klaagster heeft verkregen. Ten slotte acht de Raad het niet onzorgvuldig dat Holtland heeft geweigerd om de stukken uit het Politiedossier van klaagster te vernietigen. De Raad begrijpt dat klaagster er moeite mee heeft dat Holtland over die stukken beschikt. Daar staat echter tegenover dat Holtland een gerechtvaardigd journalistiek belang heeft bij het bewaren van die stukken, die als verantwoording dienen voor het boek. Met zijn voorstel om de stukken in bewaring te geven bij een neutrale partij heeft Holtland op een adequate wijze geprobeerd klaagster tegemoet te komen. Holtland en Nijsen hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: afspraken, bronnen, inzage vooraf, misbruik van informatie, open vizier, klachtafhandeling
- Privacy: algemeen

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/30

1.1.3 HOOR EN WEDERHOOR

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

de Volkskrant / De Groene Amsterdammer

De Groene Amsterdammer heeft in de publicatie *“Wij waren hun enige hoop”* een reconstructie gemaakt van de ondergang van ngo Mayday Rescue en in dat verband ook aandacht besteed aan berichtgeving van de Volkskrant (klaagster) over de ngo. Er is geen sprake van beschuldigingen aan het adres van klaagster met betrekking tot het bijdragen aan een fraudeframe of van het actief meewerken aan een desinformatiecampagne. Op deze punten behoefde daarom geen wederhoor te worden toegepast. Verder is niet gebleken van relevante feitelijke onjuistheden. In zoverre heeft De Groene Amsterdammer journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Dit is anders ten aanzien van het onthullen van een (volgens De Groene Amsterdammer) anonieme bron van de Volkskrant, terwijl deze in de publicatie wordt neergezet als onbetrouwbaar. Die onthulling, waarvan niet duidelijk is waarom die journalistiek relevant was, kan niet anders worden begrepen dan als een diskwalificatie van het gebruik van die bron en daarmee van het werk van de Volkskrant. Op dit punt heeft De Groene Amsterdammer ten onrechte nagelaten wederhoor toe te passen, waardoor zij journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan De Groene Amsterdammer om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/1 op www.groene.nl d.d. 12 januari 2022 en in De Groene Amsterdammer d.d. 13 januari 2022.

Erasmus MC / Erasmus Magazine

Erasmus Magazine (EM) heeft in het artikel *“Het Erasmus MC mag de Oeigoeren toch niet zomaar onder de bus gooien?”* aandacht besteed aan het Erasmus MC (klager). Klager wordt in verband gebracht met omstreden wetenschappelijk onderzoek van een van haar onderzoekers en daardoor ernstig gediskwalificeerd. Het artikel behelst een mengvorm van feiten en meningen, waartussen niet steeds een voor de lezer duidelijk onderscheid is gemaakt. Door na te laten aan klager wederhoor te vragen heeft EM journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan EM deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/20 en op www.erasmusmagazine.nl op 14 juli 2022.

Er zijn grenzen aan de inspanningen die een journalist zich moet getroosten om bij een voorgenomen publicatie in contact te komen met een beschuldigde aan wie de gelegenheid tot wederhoor moet worden geboden. Als een beschuldigde niet reageert op herhaalde en reële pogingen tot contact, komt er een moment dat die grens is bereikt. Daar komt bij dat sprake kan zijn van een zodanige actuele gebeurtenis, dat de voorgenomen publicatie niet te lang kan worden uitgesteld. Dit neemt niet weg dat naarmate de geuite beschuldigingen in de voorgenomen publicatie in ernst of belastering toenemen, van een journalist kan worden gevraagd zich meer in te spannen om de beschuldigde te bereiken. Dat geldt helemaal als de noodzaak van onmiddellijke publicatie minder lijkt te tellen.

X / T. Schouten en AD

T. Schouten en het AD (hierna gezamenlijk: het AD) hebben in zes artikelen bericht over de handelwijze van gemeenten bij onderzoeken naar moskeeën. Het AD heeft in dat verband ook aandacht besteed aan de rol van bureau X (klaagster). Hierbij wordt de bewering dat klagster in twee met naam genoemde moskeeën in Delft undercoveronderzoek heeft uitgevoerd onvoldoende ondersteund door de genoemde bronnen. Gezien de ernst van de gepubliceerde beschuldigingen had het AD bovendien meer pogingen moeten ondernemen om klagster te bereiken voor wederhoor. Het AD heeft dan ook journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan het AD om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/17 en zowel online als in print in diverse edities van het AD d.d. 24 juli 2022.

Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad) Dit brengt mee dat de Raad in voorkomende gevallen ook beoordeelt of het wederhoor adequaat is verwerkt.

Dat de verkregen reactie (mede) in een kader is weergegeven, is niet ongebruikelijk en journalistiek toelaatbaar. De Raad vindt niet dat daarmee de reactie is 'weggestopt'; het is niet ondenkbaar dat de reactie daarmee juist meer de aandacht van de lezer heeft getrokken.

Dit volgt uit de zaak **X en de heer Y / A. Kouwenhoven, R. van der Poel, E. Rosenberg en NRC**

A. Kouwenhoven, R. van der Poel, E. Rosenberg en NRC (hierna gezamenlijk: NRC) hebben in zeven artikelen, een podcast en een aantal Twitterberichten bericht over de handelwijze van gemeenten bij onderzoeken naar moskeeën. NRC heeft in dat verband op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan de rol van bureau X en diens eigenaar (hierna gezamenlijk: klagers). Er bestond voldoende aanleiding om over klagers te berichten zoals is gedaan, waarbij deugdelijk wederhoor is toegepast. Van relevante feitelijke onjuistheden is niet gebleken en er is geen sprake van tendentieuze berichtgeving. Ten slotte zijn de (privacy)belangen van klagers niet disproportioneel geschonden.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/16

Als een betrokkene geen adequaat gebruik maakt van de hem geboden gelegenheid tot wederhoor, kan dat de journalist niet worden tegengeworpen.

A.J. Koopmans / J. van der Hor en De Havenloods

J. van der Hor en De Havenloods (hierna: De Havenloods) hebben in het artikel "*Weer klachten over campagne wijkraadsverkiezingen Hoogvliet*" op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan A.J. Koopmans (klager). Er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving. Dat klager geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheden om de berichtgeving te nuanceren, kan De Havenloods niet worden tegengeworpen.

Voor zover klager bezwaar heeft tegen het artikel "*Klachten over het 'uitstufen' van kandidaten voor wijkraad Hoogvliet*" kan hij niet als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd. Dit klachtonderdeel is daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/32

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten (bijvoorbeeld columns, recensies en opiniërende bijdragen) en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Niettemin kan een publicatie iemands belang zodanig raken dat in een geval als hiervoor bedoeld, het toepassen van wederhoor toch op zijn plaats is.

Dat volgt uit de zaak **G. Jonkman en The Rights Forum / T. Schouten en AD Delft**

T. Schouten en AD Delft hebben in het artikel *“Delftse joden boos om verzoek pro-Palestinaclub aan TU: ‘Dit komt dicht bij het plakken van gele sterren’”* aandacht besteed aan het Wob-verzoek van The Rights Forum en haar directeur G. Jonkman (klagers) aan de Technische Universiteit Delft. Gezien de gevoeligheid van het onderwerp en gelet op de belangen van klagers, had in dit specifieke geval wederhoor moeten worden toegepast en dat is ten onrechte nagelaten. Verder is met de vermelding van de naam van Jonkman een disproportionele inbreuk gemaakt op diens privacy. AD Delft heeft hiermee journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan AD Delft om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/26

1.1.4 OPEN VIZIER

Journalisten maken zich als zodanig bekend aan potentiële gesprekspartners en zijn tegenover hen duidelijk over hun journalistieke bedoelingen. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

X / G. Mijnlieff, E. de Vos en De Groene Amsterdammer

G. Mijnlieff, E. de Vos en De Groene Amsterdammer hebben in het artikel *“Hand in hand...”* aandacht besteed aan geweld tegen lhbt-supportersvereniging de Roze Kameraden en de bedreiging van bestuursleden van voetbalclub Feyenoord. Daarbij is in een apart kader een reactie van klager geplaatst op vragen over supportersparticipatie. De Groene Amsterdammer heeft aannemelijk gemaakt dat zij klager goed heeft voorgelicht over de strekking van het artikel. Er bestond voldoende aanleiding om over de kwestie te berichten op de wijze zoals is gedaan. Van relevante feitelijke onjuistheden is niet gebleken. In zoverre was de handelwijze van De Groene Amsterdammer zorgvuldig.

Gelet op alle omstandigheden van dit specifieke geval heeft De Groene Amsterdammer echter geen zorgvuldige afweging gemaakt ten aanzien van de vermelding van de naam van klager. Op dit punt heeft De Groene Amsterdammer journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan De Groene Amsterdammer deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: open vizier, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de berichtgeving: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/19

1.1.5 SELECTIE VAN NIEUWS

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat ze publiceren. Ze wegen het belang dat met een publicatie is gediend af tegen de belangen die eventueel door de publicatie worden geschaad. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **Q. Gario / B. de Koning en de Volkskrant** vond klager dat hij ten onrechte was opgenomen in de publicatie.

B. de Koning en de Volkskrant (hierna gezamenlijk: de Volkskrant) hebben in het artikel *“Opnieuw rijdt het CDA het vaakst een scheve schaats, blijkt uit de jaarlijkse index van integriteitsaffaires in de politiek”* onder meer bericht over de partijbreuk tussen Q. Gario (klager) en BIJ1. Het was niet onzorgvuldig van de Volkskrant om die affaire op te nemen in de publicatie.

De Volkskrant heeft echter een eenzijdig beeld geschetst van die breuk, waardoor bij de lezer ten onrechte de indruk kan zijn ontstaan dat klager zich werkelijk schuldig heeft gemaakt aan integriteitsschendingen. Verder was de klachtafhandeling ten aanzien van de tussenkop niet adequaat. Op deze punten heeft de Volkskrant journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Een andere omissie is voldoende hersteld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan de Volkskrant om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/21

1.1.6 KLACHTAFHANDELING

Media fungeren als eerste lijn in de afhandeling van klachten. Elk medium is zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn interne klachtprocedure. In de informatie op de website van de Raad is vermeld dat een klager zich bij voorkeur tot de eindverantwoordelijke (meestal de hoofdredacteur) moet wenden. Achtergrond van deze werkwijze is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit brengt mee dat (hoofd)redacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen.

Daarbij geldt in beginsel dat als een medium een klachtenregeling kent, het ook overeenkomstig die regeling dient te handelen, aldus de Raad in de zaak **gemeente Brunssum / ZO-NWS**.

ZO-NWS heeft met de publicatie van het artikel *“College Brunssum zwijgt al jaar over details aankoopdeal panden Kerkstraat”* niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De gemeente Brunssum (klaagster) heeft aangevoerd dat ZO-NWS ten onrechte is uitgegaan van de veronderstelling dat na een gemeenteraadsvergadering van oktober 2020 nog vragen beantwoord moesten worden. Voor zover dat al juist is – hetgeen de Raad niet kan vaststellen – kan dat ZO-NWS niet worden toegerekend. Het had op de weg van klaagster gelegen om dit recht te zetten bij de haar geboden mogelijkheid tot wederhoor. Dat klaagster – via haar professionele woordvoerder – niet adequaat heeft gereageerd, komt in dit geval volledig voor haar rekening.

Hoewel ZO-NWS de klacht niet heeft afgehandeld overeenkomstig haar interne klachtprocedure, is dit evenmin onzorgvuldig aangezien zij binnen een redelijke termijn inhoudelijk op de klacht heeft gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/8

Als bij de klachtafhandeling een onzorgvuldigheid adequaat is hersteld, leidt dat ertoe dat het medium uiteindelijk zorgvuldig heeft gehandeld.

Dit volgt uit de zaak **X / I. Jager en AD Utrechts Nieuwsblad**

I. Jager en AD Utrechts Nieuwsblad hebben bericht over de beschieting van de woning van klagster en de gevolgen daarvan. In het artikel is aanvankelijk de voornaam van klagster vermeld. Daarmee heeft het AD in eerste instantie geen zorgvuldige afweging gemaakt ten aanzien van de vermelding van de voornaam van klagster. Het is voorstelbaar dat klagster, in deze voor haar gevoelige kwestie, meer op het artikel is aangesproken dan het geval zou zijn geweest als haar voornaam niet was vermeld. Daarbij komt dat het weglaten van de voornaam geen afbreuk doet aan de inhoud en nieuwswaarde van de berichtgeving. Het AD heeft dit echter adequaat hersteld door binnen vier uur na publicatie de voornaam van klagster alsnog te verwijderen. Dit leidt tot de slotsom dat Jager en het AD uiteindelijk journalistiek zorgvuldig hebben gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/6

Dat een klager zich niet in de reactie van het medium kan vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de klachtafhandeling onzorgvuldig is geweest.

Dit volgt uit de zaak **M. Fennema / R. Zut, F. Hoogendoorn en het Noordhollands Dagblad/Schager Courant**

R. Zut, F. Hoogendoorn en het Noordhollands Dagblad/Schager Courant (gezamenlijk: NHD/Schager Courant) hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld tegenover M. Fennema (klager), die zelf de publiciteit heeft gezocht. In het artikel "*Verplicht van het gas af*" is evenwichtig bericht over de door klager aangekaarte kwestie, waarbij op een adequate wijze aandacht is besteed aan zijn visie. Verder heeft NHD/Schager Courant serieus op de klacht gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/40

1.2 Privacy

In een publicatie mag de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

1.2.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

X / P. Dolhain en De Limburger

P. Dolhain en De Limburger hebben in het artikel *“Ruzie over vijftig meter lange schildering van kinderen op muur”* aandacht besteed aan een conflict over een muurschildering waarbij klager was betrokken als externe door de Vereniging van Eigenaren ingeschakelde beheerder. Klager had slechts een uitvoerende taak en was geen partij in het conflict. Daarom was het vermelden van zijn naam niet nodig. De Limburger had kunnen volstaan met het noemen van de functie van klager, zoals dat kennelijk soms gebeurt bij bijvoorbeeld medewerkers van gemeenten. Door het achterwege laten van die functie en te vermelden dat hij ‘namens de VvE’ heeft gesproken, was de rol van klager onvoldoende duidelijk. Dit brengt mee dat door klagers naam wél te vermelden, maar zijn functie juist niet, de belangen van klager nodeloos zijn geschaad. Verder heeft klager aannemelijk gemaakt dat het artikel geen recht doet aan de feiten rondom de gang van zaken in de kwestie. Ten slotte heeft De Limburger in eerste instantie niet gereageerd op de klacht. Dolhain en De Limburger hebben derhalve journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan De Limburger om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/9

Nb. Het door Dolhain en De Limburger ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2022/22](http://www.rvdj.nl/2022/22) (hierna besproken onder ‘1.7.5 Herziening’).

X / Vlissingse Bode

De Vlissingse Bode heeft in het artikel *“Michiel heeft herdenking Vlissings Verzet 1572 uitgevonden”* aandacht besteed aan de herdenking van het Vlissings Verzet en daarbij vermeld dat klager als ex-parkeerwachter de meest gehate man van Vlissingen was. Door het vermelden van de naam van klager zijn diens belangen nodeloos geschaad. De Vlissingse Bode heeft daarmee journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan de Vlissingse Bode om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/28

Nb. Op verzoek van klager is de conclusie niet in de Vlissingse Bode gepubliceerd.

Van onnodige aantasting van de privacy kan ook sprake zijn zonder dat in de publicatie specifieke gegevens van de klager zijn vermeld.

Dat volgt uit de zaak **X / De Bunschoter**

De Bunschoter heeft in het artikel *“Het was een niet te omschrijven chaos”* bericht over ervaringen van buurtbewoners met de (schoon)familie van klager en hun honden. Klager en zijn (schoon)familie worden door de uitlatingen aan hun adres duidelijk gediskwalificeerd. Er had wederhoor moeten worden toegepast en dat is niet gebeurd. Verder is door de combinatie van gegevens - de vermelding van het adres van de buurvrouw en het 'rijtje huizen', waar maar zes woningen zijn en ook de schoonfamilie van klager woont – de herleidbaarheid van de (schoon)familie van klager bij het lezerspubliek aanzienlijk vergroot. Er is op disproportionele wijze inbreuk gemaakt op de privacy van de (schoon)familie van klager. Daarbij neemt de Raad mede in aanmerking wat hij ten aanzien van de inhoud en het (niet) toepassen van wederhoor heeft overwogen. Dit leidt ertoe dat De Bunschoter journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan De Bunschoter om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/36 en in De Bunschoter d.d. 9 december 2022.

1.2.2 TELEVISIE

X / Danny's Wereld (VPRO)

In de uitzending *“Wappiebestrijders”* van Danny's Wereld spreekt presentator Danny Ghosen met het Wappie-watchers collectief Videre en complotdenkerbestrijder 'Oma Vaxxi's Wappiehoekje'. Daarbij is ook aandacht besteed aan klaagster, van wie een Facebook-video wordt getoond. Klaagster is in de extremistische hoek van radicaliserende complotdenkers geplaatst en gekwalificeerd als 'een krankzinnig iemand' en 'totaal doorgeslagen'. Het gaat hier om een uitzending waarbij de geïnterviewden op hun verzoek anoniem en onherkenbaar aan het woord zijn gelaten, terwijl klaagster aanvankelijk wél met naam is genoemd en herkenbaar in beeld is gebracht. Gelet op de omstandigheden van het specifieke geval had Danny's Wereld ervoor behoren te kiezen om direct zorg te dragen voor anonimisering van klaagster dan wel wederhoor bij haar toe te passen. Door dit allebei na te laten heeft Danny's Wereld journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Dat Danny's Wereld geruime tijd later heeft aangeboden klaagster alsnog te anonimiseren en dat uiteindelijk – nog weer later – heeft gedaan, doet daaraan niet af. De Raad doet de aanbeveling aan Danny's Wereld om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Privacy: televisie, vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/34 en op www.vpro.nl op 2 december 2022.

1.3 Feitenweergave

1.3.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

*Journalisten berichten waarheidsgetrouw, controleerbaar en zo volledig mogelijk.
(punt A. van de Leidraad van de Raad)*

Vof Hesta / D. Meijs en Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael

D. Meijs en Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael (hierna gezamenlijk: Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael) hebben in het artikel *“ActieKomité buurtbewoners wakker geschud”* aandacht besteed aan de eigen visie van het ActieKomité over onder meer een conflict met de gemeente waarbij vof Hesta (klaagster) als derde partij is betrokken. Het zou Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael hebben gesierd als zij klaagster vooraf in de gelegenheid had gesteld om haar visie te geven op de kwestie, maar dat was niet verplicht, omdat klaagster niet wordt gediskwalificeerd. In zoverre was de handelwijze van Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael zorgvuldig. Klaagster heeft echter ook gemotiveerd gesteld dat het artikel een aantal (door het ActieKomité aangevoerde) onjuiste feiten bevat. Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael heeft dit niet betwist en heeft ook niet aangevoerd dat zij heeft onderzocht of de feiten juist zijn, bijvoorbeeld door deze te verifiëren bij klaagster. Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael heeft op dit punt journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/4 en in Wijkkrant Jordaan & Gouden Reael d.d. 21 februari 2022.

IFC Work BV / C. Klein en de hoofdredacteur van NOS Nieuws

C. Klein en NOS Nieuws (hierna gezamenlijk: NOS Nieuws) hebben in het artikel *“Poolse Europarlementariër waarschuwt Polen voor werken in Nederland”* bericht over problemen bij de werving en behandeling van arbeidsmigranten die in Nederland komen werken. Door de wijze waarop de geschetste problematiek is toegespitst op IFC Work (klaagster), waarbij de lezer niet duidelijk genoeg is voorgelicht over de rol van een externe recruiter, heeft NOS Nieuws journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Verder was haar handelwijze zorgvuldig. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan NOS Nieuws om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/39 en op www.nos.nl d.d. 15 december 2022.

Het is journalistiek gebruikelijk dat een artikel in de kop scherp(er) wordt aangezet; een kop mag een vergroving van de inhoud van het bijbehorende artikel bevatten. Daarmee worden de grenzen van journalistieke zorgvuldigheid alleen overschreden als de kop geen grond vindt in het artikel.

Dit volgt uit de conclusie in de zaak **T.E.H. Dankers / W. Heck, B. Hinke en NRC**

W. Heck, B. Hinke en NRC (hierna gezamenlijk: NRC) hebben in de artikelen *“Toezichthouder ON! verspreidt ‘pure haat’ tegen Joden”* en *“Het machtigste lid van omroep ON verspreidt ‘pure haat’ tegen Joden”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over T.E.H. Dankers (klager). Er bestond voldoende aanleiding om over klager te berichten op de wijze zoals is gedaan. Van relevante feitelijke onjuistheden is niet gebleken. Klager is herhaaldelijk benaderd voor wederhoor, maar heeft ervoor gekozen niet inhoudelijk te reageren. Dit komt voor zijn rekening. Ten slotte heeft NRC serieus op de klacht gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/10

1.3.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

Journalisten vermijden eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

J.W. Akster / Reformatorisch Dagblad

Het Reformatorisch Dagblad heeft in het artikel “Financieel directeur Timotheos opnieuw aangehouden” tendentiekus over klager bericht door zonder deugdelijke grondslag te vermelden dat hij is aangehouden op verdenking van ontucht met meerdere minderjarige meisjes en de indruk te wekken dat hij daaraan daadwerkelijk schuldig is. Hoewel in het latere artikel “Nieuwe zaak tegen ex-medewerker Timotheos” een evenwichtiger beeld van de kwestie is geschetst, is daarin – opnieuw zonder deugdelijke grondslag – de suggestie gewekt van mogelijk misbruik van meerdere minderjarige meisjes door klager. Bovendien is met de vermelding van de naam van klager een disproportionele inbreuk gemaakt op zijn privacy. Het Reformatorisch Dagblad heeft dan ook journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan het Reformatorisch Dagblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/12, op www.rd.nl d.d. 26 april 2022 en in het Reformatorisch Dagblad d.d. 27 april 2022.

Nb. Het door het Reformatorisch Dagblad ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2022/29](#) (hierna besproken onder ‘1.7.5 Herziening’).

1.3.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Beschuldigingen worden alleen gepubliceerd wanneer onderzocht is of hiervoor een deugdelijke grondslag bestaat, zeker wanneer die beschuldigingen werden geuit door personen die in conflict verkeren met de beschuldigde of die anderszins belanghebbende zijn. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

Bovendien passen journalisten wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

X / S. Gillissen en De Limburger

S. Gillissen en De Limburger (hierna gezamenlijk: De Limburger) hebben in de publicaties *“Topambtenaar Brunssum op non-actief gesteld”* en *“Op non-actief gestelde topambtenaar Brunssum keert niet meer terug”* aandacht besteed aan het ontslag van klager als gemeentesecretaris. Gezien de ernst van de gepubliceerde beschuldigingen had De Limburger meer pogingen moeten ondernemen om klager te bereiken voor wederhoor. Dat klemte te meer omdat De Limburger zelf heeft aangevoerd dat haar onderzoek naar de kwestie nog niet was afgerond. Verder is met de vermelding van de naam van klager een disproportionele inbreuk gemaakt op zijn privacy. De Limburger heeft dan ook journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan De Limburger om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/27.

1.3.4 GRIEVENDE BERICHTGEVING

E. Winberg / de Volkskrant

De Volkskrant heeft in het artikel *“De Volkskrant dient klacht in tegen De Groene Amsterdammer”* bericht over de klachtprocedure tussen de Volkskrant en De Groene Amsterdammer bij de Raad voor de Journalistiek over het Groene-artikel *“Wij waren hun enige hoop”*. In dat verband heeft de Volkskrant haar bevindingen uit een eerdere publicatie over vermeende financiële malversaties bij stichting Mayday Rescue aangehaald. Die bevindingen moeten worden gelezen in de context van de berichtgeving over de klachtprocedure bij de Raad. Om die reden bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat de Volkskrant op onjuiste en lasterlijke wijze heeft bericht over de overleden echtgenoot van E. Winberg (klaagster) en/of Mayday Rescue, waarvan klaagster directeur was. Van andere relevante onjuistheden is niet gebleken. In zoverre heeft de Volkskrant journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Pas op de zitting heeft klaagster bezwaar gemaakt tegen het niet toepassen van wederhoor. Zij had zich met dat bezwaar echter eerst tot de Volkskrant moeten wenden. De Raad heeft dat klachtonderdeel daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Feitenweergave: grievende berichtgeving, onjuiste berichtgeving
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/14

1.4 Aard van de publicatie

1.4.1 ARCHIVERING

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om online toegankelijke publicaties (tekst, beeld en/of geluid) te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degenen die hierom verzoekt. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

De Raad heeft een [lijst met overwegingen](#) opgesteld, die hij gebruikt bij de beoordeling van klachten over afgewezen verzoeken tot verwijdering of anonimisering van online publicaties. De Raad wil daarmee inzicht geven in zijn eigen afwegingen en raadt media aan hun eigen criteria voor vergetelheidsverzoeken duidelijk te publiceren.

X / de Stentor

De Stentor heeft journalistiek onzorgvuldig gehandeld door de achternaam van klaagster niet te verwijderen onder haar online gepubliceerde ingezonden brief. De persoonlijke veiligheid van klaagster is in het geding, terwijl de betrouwbaarheid van de berichtgeving niet wordt aangetast indien haar achternaam wordt verwijderd. Daarom is sprake van een uitzonderlijk geval op grond waarvan de Stentor had moeten overgaan tot anonimisering. Zij heeft dit ten onrechte nagelaten. De Raad doet de aanbeveling aan de Stentor om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/15

NB. de Stentor heeft laten weten dat de conclusie niet is gepubliceerd, maar dat naar aanleiding daarvan het artikel is verwijderd van de site en bij Google een verwijderingsverzoek is ingediend.

1.4.2 COLUMNS

Columnisten zijn vrij om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen. Daarbij zijn stijlmiddelen als overdrijven en bewust eenzijdig belichten geoorloofd. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

X en Y / H. Evers en De Limburger

H. Evers, ombudsman van De Limburger, heeft in de column “*De Zoutgrot en het rechtgezetje*” bericht over de omstandigheden en journalistieke vragen die ten grondslag lagen aan de conclusie RvdJ [2021/39](#).

De Raad acht zich bevoegd de klacht te beoordelen (zie hierna onder ‘1.7.1 Bevoegdheid’) en meent dat Evers op een correcte wijze verslag heeft gedaan van (de conclusie van de Raad in) de zaak. Er is geen sprake van een disproportionele aantasting van de privacy van klagers. Er bestond voor de hoofdredacteur geen aanleiding de column te rectificeren. Evers en De Limburger hebben dan ook journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: columns
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/5

1.4.3 INTERVIEWS

Wanneer journalisten iemand willen interviewen, informeren zij hem of haar zodanig over de aard van de publicatie, dat de te interviewen persoon voldoende geïnformeerd kan beslissen of hij of zij aan die publicatie wil meewerken. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

X / Nederlands Dagblad

Het Nederlands Dagblad heeft in het artikel “*Kom me knuffelen, zei hij. Zo begon het.*” aandacht besteed aan een strafzaak in Malawi waarbij klager is betrokken. Niet is gebleken dat klager voorafgaand aan het interview onvoldoende is geïnformeerd over de aard van de publicatie. Van relevante omissies in het artikel is evenmin gebleken. Ook heeft het Nederlands Dagblad niet onzorgvuldig gehandeld door het artikel te publiceren, terwijl klager nog niet voor een tweede keer had gereageerd op een concept van het artikel. Hoewel de klachtafhandeling op een onderdeel niet fraai was, heeft het Nederlands Dagblad inhoudelijk adequaat op de klacht gereageerd. Op deze punten heeft het Nederlands Dagblad journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Pas op de zitting heeft klager aangevoerd dat het artikel nog enkele andere onzorgvuldigheden bevat. Hij had zich met deze bezwaren echter eerst tot het medium moeten wenden. De Raad heeft de klacht daarom in zoverre niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: inzage vooraf, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: interview
- Procedure: termijn/wijze indiening klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/24

1.4.4 LIVE-UITZENDINGEN

X / T. Blom en RTV Dordrecht

T. Blom en RTV Dordrecht (hierna gezamenlijk: RTV Dordrecht) hebben tijdens en na afloop van het live-lijsttrekkersdebat “*Dordrecht Kiest*” journalistiek zorgvuldig gehandeld. Blom heeft tijdens het debat feitelijke mededelingen gedaan over een veroordeling van klager wegens onbehoorlijk bestuur. Het toepassen van wederhoor was niet nodig. Bovendien heeft de lijsttrekker van de politieke partij van klager in de uitzending kunnen reageren. Vervolgens heeft klager, althans de lijsttrekker, nog vóór de verkiezingen de gelegenheid gekregen om de berichtgeving te nuanceren. Dat van die mogelijkheid geen gebruik is gemaakt, kan RTV Dordrecht niet worden tegengeworpen. Verder is van relevante feitelijke onjuistheden niet gebleken. Voor RTV Dordrecht bestond dan ook geen aanleiding een rectificatie te plaatsen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: live-uitzending
- Rectificatie/weerwoord: weerwoord

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/23

1.5 Rectificatie en weerwoord

1.5.1 RECTIFICATIE

Wanneer blijkt, dat een publicatie onjuistheden bevat dan wel verwijtbaar onvolledig is, moeten journalisten op passende wijze en zo snel mogelijk rectificeren. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

Als een artikel zowel online als in een papieren editie is verschenen, kan niet worden volstaan met het aanpassen van de online versie. Het medium zal ook in de papieren editie op passende wijze en zo snel mogelijk moeten rectificeren.

Dat volgt uit de zaak **X / T. Teitsma en AD Rotterdams Dagblad/Voorne-Putten**

T. Teitsma en AD Rotterdams Dagblad/Voorne-Putten hebben in de artikelen *“Dronken vrouw slaat en bespuugt agent, maar ontkomt aan straf omdat ze ‘sorry’ zegt”* en *“Hoe een buurvrouw het leven van jong gezin op z’n kop zet: ‘Heb zo veel gehuild’”* aandacht besteed aan een rechtszaak tegen klaagster en onrust in haar buurt. Daarbij is onzorgvuldig gehandeld ten aanzien van de privacy van klaagster en het gewag maken van een ‘valse melding’, alsmede het niet passend rechtzetten daarvan. Voor zover de klacht betrekking heeft op de verdere inhoud van de berichtgeving en het toepassen van wederhoor, is wel zorgvuldig gehandeld. De klacht tegen een eerder artikel is niet inhoudelijk behandeld, omdat deze niet tijdig is ingediend. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan AD Rotterdams Dagblad/Voorne-Putten om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, inzage vooraf, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/25

Nb. Het door klaagster ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2022/35](#) (hierna besproken onder ‘1.7.6 Herziening’).

1.6 Aard van het medium

1.6.1 BOEK

Met enige regelmaat ontvangt de Raad een klacht over een boek. Als het schrijven van het boek kan worden aangemerkt als een 'journalistieke gedraging' - te weten: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep – dan kan de Raad de klacht beoordelen.

Dit heeft de Raad nog eens vastgelegd in de zaak **J.W.G.M. Loonen / J. Dohmen, P. van der Steen en A. Hosman (Alfabet Uitgevers)**.

Omdat Alfabet Uitgevers niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad de klacht van J.W.G.M. Loonen over het boek *“De vriendenreünie”* van de hand van J. Dohmen en P. van der Steen niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, bevoegdheid, medewerking aan procedure, ontvankelijkheid, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/37

1.7 Procedure

1.7.1 BEVOEGDHEID

De Raad is bevoegd klachten over 'journalistieke gedragingen' te beoordelen. Op grond van artikel 4 leden 1 en 2 van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek wordt onder 'journalistieke gedraging' verstaan: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep dan wel een handelen of nalaten in het kader van journalistieke werkzaamheden van iemand die – geen journalist zijnde – regelmatig en tegen betaling meewerkt aan de redactionele inhoud van publiciteitsmedia.

In het verslagjaar ontving de Raad een klacht die onder meer was gericht tegen de ombudsman van De Limburger. Als de klacht betrekking had gehad op de wijze waarop de ombudsman de klacht had behandeld en ter zake met klagers had gecommuniceerd, dan was de Raad niet bevoegd geweest om de klacht te beoordelen. De Raad heeft eerder beslist dat die gedragingen niet kunnen worden aangemerkt als een journalistieke gedraging (zie RvdJ 2010/38).

In de zaak **X en Y / H. Evers en De Limburger** stelde de Raad echter vast dat de klacht (enkel) ging over een column van Evers, die opmerkte dat hij regelmatig columns schrijft als onderdeel van zijn werkzaamheden en daarvoor een vergoeding ontvangt, en dat zijn columns onder de eindverantwoordelijkheid van de hoofdredacteur worden gepubliceerd. Daarmee is sprake van een journalistieke gedraging waarover de Raad kan oordelen. (zie verder hiervoor onder '1.4.2 Columns').

1.7.2 RECHTSTREEKS BELANG

Om bij de Raad te kunnen klagen moet een klager 'rechtstreeks belanghebbende' zijn. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt.

X / H. Zitvast (Flair)

H. Zitvast heeft in haar column *"Hester over 'wappies': 'Ja hoor, in haar omgeving valt iedereen dood neer of worden mensen blind'"*, die is verschenen op Flaironline.nl, onder meer bericht over haar communicatie met klager over COVID-19-vaccins. Klager meent dat in de column medische desinformatie wordt verspreid over gentherapie in COVID-19-vaccinaties, maar hij kan ten aanzien van dat onderdeel van de column niet als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd. Pas op de zitting heeft hij duidelijk gemaakt dat hij ook bezwaren heeft tegen het onderdeel van de column dat specifiek over hem gaat. Hij had zich met deze bezwaren echter eerst tot het medium moeten wenden. De Raad heeft de klacht daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: rechtstreeks belang, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/11

1.7.3 TERMIJNEN

Volgens artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad moet een klager zijn klacht uiterlijk binnen zes maanden na de gewraakte publicatie indienen bij de Raad. Dit brengt mee dat een klager de klacht die hij door de Raad wil laten beoordelen in (min of meer) dezelfde bewoordingen/strekking eerst aan het medium moet hebben voorgelegd. Achtergrond van deze bepaling is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – uitgangspunt verdient te zijn dat partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit uitgangspunt geldt ook ten aanzien van nieuwe klachtonderdelen over eenzelfde publicatie: een klager zal die nieuwe onderdelen eerst aan het medium moeten voorleggen, voordat hij die ter beoordeling aan de Raad kan voorleggen. Het uitbreiden van de inhoud/strekking van de klacht bij de Raad is niet de geëigende weg.

In het verslagjaar kwam het drie keer voor dat een klager op de zitting bezwaren uitte die hij niet eerder aan het betrokken medium had voorgelegd. De Raad heeft die klachtonderdelen niet inhoudelijk behandeld. Zie RvdJ [2022/11](#) (besproken onder '1.7.2 Rechtstreeks belang'), RvdJ [2022/14](#) (besproken onder '1.3.4 Grievende berichtgeving') en RvdJ [2022/24](#) (besproken onder '1.4.3 Interviews').

Een herzieningsverzoek moet worden ingediend binnen vier weken nadat de conclusie aan partijen is toegezonden. Als een verzoek niet tijdig is ingediend wordt dat niet inhoudelijk behandeld, tenzij de overschrijding van de termijn de verzoeker niet kan worden verweten. (zie artikel 10a in samenhang met artikel 2a lid 4 van het Reglement)

A.A.M.M. Heijmans / De Limburger - herziening

A.A.M.M. Heijmans heeft verzocht om herziening van de conclusie van de Raad voor de Journalistiek van 25 februari 2021 inzake zijn klacht tegen De Limburger (RvdJ 2021/11). De Raad heeft het herzieningsverzoek niet inhoudelijk behandeld omdat dit niet tijdig is ingediend.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: herziening, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/2

1.7.4 MEDEWERKING AAN DE PROCEDURE

De Raad beoordeelt in beginsel geen klachten over media die herhaaldelijk hebben laten weten niet mee te werken aan procedures van de Raad. In artikel 9 lid 5 van het Reglement is bepaald dat indien de klacht is ingediend tegen een medium dat zich uit beginsel niet verweert, de Raad afziet van behandeling, tenzij de klacht volgens de Raad van algemene strekking of principieel belang is.

R.F.W. Hazes / K. Riethoven en G. den Aantrekker (Story)

Omdat Story niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad de klacht van R.F.W. Hazes over het artikel *“Huisvriend familie Hazes woest na beschuldiging jegens Rachel: ‘Roxanne loog altijd al... en doet dat nog steeds!’”* niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/38

Boi Boi BV / M. van Loon en Het Parool

Omdat Het Parool niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht van Boi Boi BV over de recensie *“Verdrietig van de tofu”* niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/41

1.7.5 HERZIENING

In artikel 10a lid 1 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd.

Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

X en Y / K. Borghouts en De Limburger - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/39 over een klacht tegen K. Borghouts en De Limburger te herzien. Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen.

Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/3

X / P. Bolwerk, De Gelderlander, AD en de Stentor - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/45 over een klacht tegen P. Bolwerk en De Gelderlander, AD en de Stentor te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/7

J. Six / P. van Os, A. Ribbens en NRC - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/52 over de klacht van J. Six tegen P. van Os, A. Ribbens en NRC te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/13

P. Dolhain en De Limburger / X - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2022/9 over een klacht tegen P. Dolhain en De Limburger (verzoekers) te herzien. Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/22

Reformatorisch Dagblad / J.W. Akster - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2022/12 over een klacht tegen het Reformatorisch Dagblad (verzoeker) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/29

A.J.G. Gelder / Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant – herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2022/18 over de klacht van A.J.G. Gelder (verzoeker) tegen het Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/31

X / T. Teitsma en AD Rotterdams Dagblad/Voorne-Putten - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2022/25 over een klacht tegen T. Teitsma en AD Rotterdams Dagblad/Voorne-Putten te herzien. Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2022/35

2. *Conclusies van voorzitter en secretaris*

In artikel 4 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is de zogeheten ‘vereenvoudigde procedure’ geregeld. Die procedure houdt in dat (vice)voorzitter en secretaris klachten kunnen afdoen als zij menen dat de Raad evident onbevoegd is, klager evident geen rechtstreeks belang heeft, de klacht evident niet-tijdig is ingediend en/of de klacht evident ongegrond is. De beoordeling vindt plaats op grond van de klacht en eventuele aanvullende stukken van de klager, zonder dat aan het betrokken medium is gevraagd om op de klacht te reageren.

Met het instellen van deze procedure (in 2010) beoogde de Raad tegemoet te komen aan het bezwaar van media, dat zij zich in toenemende mate moesten verweren tegen bagatelklachten. Als waarborg voor klagers is de mogelijkheid opgenomen dat zij tegen de beslissing beroep kunnen aantekenen. Een beroep wordt beoordeeld door een kamer van de Raad, eveneens op basis van de schriftelijke stukken van de klager. Als de Raadkamer van oordeel is dat de voorzitter en secretaris terecht tot hun conclusie zijn gekomen, dan wordt de klacht niet verder behandeld. Deelt de Raad de conclusie van de voorzitter en secretaris niet, dan wordt de klacht alsnog volgens de normale procedure in behandeling genomen.

Aangezien een dergelijke afhandeling van de klacht in veel gevallen op formele gronden plaatsvindt, worden de conclusies in deze procedure alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

In de loop der jaren is het aantal zaken dat op deze wijze wordt afgedaan echter zodanig gestegen, dat sinds 2021 in het jaarverslag inzicht wordt gegeven in de aard van de klachten en de inhoud van de beslissingen. In het verslagjaar bedroegen de conclusies van voorzitter/secretaris (26) en de conclusies in de beroepszaken (5) gezamenlijk – net als vorig jaar – bijna 45% van het totaal aantal conclusies (zie verder de tabel op pagina 37).

EVIDENTE ONBEVOEGDHEID VAN DE RAAD

De Raad is bevoegd klachten over ‘journalistieke gedragingen’ te beoordelen. Op grond van artikel 4 leden 1 en 2 van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek wordt onder ‘journalistieke gedraging’ verstaan: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep dan wel een handelen of nalaten in het kader van journalistieke werkzaamheden van iemand die – geen journalist zijnde – regelmatig en tegen betaling meewerkt aan de redactionele inhoud van publiciteitsmedia.

In het verslagjaar werden twee klachten afgewezen omdat de Raad evident onbevoegd was daarover te oordelen.

Een klacht betrof een Twitterbericht, terwijl niet was gebleken dat het bericht door de aangeklaagde persoon was verspreid in de uitoefening van zijn functie als journalist. Daarbij was van belang dat in het Twitterprofiel ook andere, niet-journalistieke, functies waren vermeld en in het bericht niet was gerefereerd aan journalistiek werk. Verder had het bericht een overwegend persoonlijk karakter, waardoor het in zijn geheel als van niet-journalistieke aard werd aangemerkt. Het beroep van klager in deze zaak is afgewezen.

De tweede zaak had betrekking op een ingezonden stuk van een ambassade dat tegen betaling was geplaatst op een website. Het schrijven van het stuk was geen journalistieke gedraging en er bestonden onvoldoende aanknopingspunten voor het oordeel dat het plaatsen van het stuk dat wél was. Voor zover dat laatste wel het geval zou zijn, werd de klacht evident ongegrond bevonden (zie ook hierna onder ‘Evident ongegronde klacht’).

EVIDENT ONTBREKEN VAN EEN RECHTSTREEKS BELANG VAN KLAGER

In artikel 2 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een klacht moet worden ingediend door een 'rechtstreeks belanghebbende'. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. Als rechtstreeks belanghebbende wordt tevens beschouwd een organisatie die door doelstelling en feitelijk handelen opkomt voor het in geding zijnde belang.

Negen klachten werden volledig afgedaan met de beslissing dat een rechtstreeks belang van klager evident ontbrak.

In twee gevallen had de klacht een politieke achtergrond. In de eerste zaak waren kiezers van een FvD-gemeenteraadslid voor 'dom' uitgemaakt en vond de klager dat dat gerectificeerd moest worden. De tweede zaak betrof berichtgeving in aanloop naar de presidentsverkiezingen in Brazilië, waarbij volgens de klager sprake was van nepnieuws. Twee zaken hadden betrekking op artikelen over culturele centra. In de ene zaak voerde klager als 'rechtstreeks belang' aan dat hij inwoner is van de betreffende gemeente, het centrum een warm hart toedraagt en geïnteresseerd is in journalistiek. In de andere zaak vreesde de klager voor de veiligheid van de bezorgers van de krant en wilde hij opkomen voor hun belangen.

In een zaak was aan de orde of een klager van Joodse afkomst bezwaar kon maken tegen berichtgeving over de vermeende verrader van Anne Frank. Verder maakte een klager bezwaar tegen een artikel waarin zijn broer was geïnterviewd, maar waarin hijzelf niet was genoemd.

In de overige drie zaken waren klagers verontrust over berichtgeving inzake (respectievelijk) corona, vuurwerk en zonnepanelen, die zou leiden tot tweespalt in de maatschappij, stigmatisering en onjuiste besluitvorming door burgers.

In al deze gevallen stelden de voorzitter en secretaris vast dat klagers niet in de berichtgeving werden genoemd en dat die ook geen betrekking had op hen. De door klagers aangevoerde omstandigheden waren onvoldoende om hen als 'rechtstreeks belanghebbende' te beschouwen.

EVIDENT NIET-TIJDIGE INDIENING VAN DE KLACHT

Volgens artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad moet een klager zijn klacht uiterlijk binnen zes maanden na de gewraakte publicatie indienen bij de Raad. Indien een klacht niet tijdig is ingediend wordt deze niet inhoudelijk behandeld, tenzij de overschrijding van de termijn klager niet kan worden verweten.

In vier zaken had de termijnoverschrijding betrekking op de volledige klacht.

De klagers voerden verschillende omstandigheden aan – een taalbarrière, psychotherapie, een langlopend juridisch proces en recente bekendheid met de publicatie – op grond waarvan hun klachten toch voor behandeling in aanmerking dienden te komen.

De Raad heeft herhaaldelijk overwogen dat alleen in zeer bijzondere omstandigheden een uitzondering kan worden gemaakt op de termijnenregeling (zie onder meer RvdJ [2017/22](#)). Van dergelijke omstandigheden was in deze zaken geen sprake.

In twee gevallen tekende de klager beroep aan; een ervan is in het verslagjaar afgewezen, het andere begin 2023.

Verder had een zaak betrekking op vergetelheid. Voor zover de klacht betrekking had op de inhoud van de berichtgeving, was deze evident niet tijdig ingediend. Verder werd de klacht evident ongegrond verklaard (zie hierna onder 'Evident ongegronde klacht').

EVIDENT ONGEGRONDE KLACHT

Anders dan in de rubrieken hiervoor, is in deze categorie zaken sprake van een inhoudelijke beoordeling van de klacht. Daarom zijn de voorzitter en secretaris terughoudend in deze wijze van afdoening. In beginsel zullen klachten alleen als 'evident ongegrond' worden bestempeld, als voor dat oordeel voldoende aanknopingspunten te vinden zijn in de Leidraad en/of eerdere conclusies van de Raad over vergelijkbare zaken.

Tien klachten werden volledig ongegrond bevonden. Verder waren in nog eens twee zaken enkele klachtonderdelen ongegrond en werden de overige klachtonderdelen afgedaan wegens evidente onbevoegdheid van de Raad of de evident niet-tijdige indiening van de klacht (zie hiervoor).

Columns

In een zaak voelde de klager zich gegriefd door een column over zijn politieke partij, in een andere zaak vond de klager – een deskundige en lid van de betrokken beroepsgroep, en daarom rechtstreeks belanghebbende – dat in de column verkeerde adviezen werden gegeven.

Columnisten zijn vrij om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen, waarbij stijlmiddelen als overdrijven en bewust eenzijdig belichten geoorloofd zijn. De gebezigde schrijfstijl van de columnist was niet onaanvaardbaar: in de publicaties kwamen geen ontoelaatbare kwalificaties of vergelijkingen voor.

In de eerste zaak was nog relevant dat klager zich in aanloop naar de verkiezingen een zekere mate van kritische bejegening moest laten welgevalen en dat de column een link bevatte naar een artikel waarin hij aan het woord was gelaten over de standpunten van zijn partij. In de tweede zaak was van belang dat de lezers waren uitgenodigd om via een e-mailadres te laten weten of zij het (on)eens waren met de adviezen.

(zie punt C. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2018/30](#) en RvdJ [2018/19](#))

Interview

In een zaak was duidelijk dat de publicatie vooral het persoonlijke verhaal van een geïnterviewde betrof en zijn visie op de kwestie bevatte. Dat de klager het niet eens was met de uitspraken van de geïnterviewde (de broer van klager), betekende niet dat die uitspraken niet gepubliceerd hadden mogen worden. Gelet op de context behoeften de uitspraken niet te worden geverifieerd en was het toepassen van wederhoor niet nodig. Bovendien was het standpunt van klager over de kwestie in het artikel opgenomen.

(zie punten A. en B.3 van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2019/49](#))

Het beroep van klager is niet inhoudelijk behandeld, omdat hij zich zodanig onheus en verwerpelijk over de Raad had uitgelaten en gedragen, dat daaruit slechts de conclusie kon worden getrokken dat zijn gedrag misbruik van klachtrecht oplevert. (zie artikel 9 lid 6 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad en vgl. RvdJ [2019/31](#)).

Rechtbankverslag

Een klacht had betrekking op verslaggeving over een rechtszaak waarbij klager was betrokken. Er was geen vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven. Bovendien is het bij dergelijke verslaggeving toelaatbaar dat een niet geheel neutrale toon wordt gebruikt. Verder heeft een journalist bij berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van rechtszaken, in beginsel geen wederhoor toe te passen.

(zie punten A. en B.3 van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2020/33](#))

Selectie van nieuws

Drie klachten gingen – kort samengevat – om de vraag of de betrokken redacties hadden mogen weigeren aandacht te besteden aan informatie van klager.

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat zij publiceren en het is aan de redactie om te bepalen vanuit welke invalshoek(en) een onderwerp wordt belicht.

In een van deze zaken werd verder overwogen dat het de redactie vrijstond nader onderzoek te verrichten naar de door klager aangedragen zaak en dat niet was gebleken dat bepaalde toezeggingen over publicatie waren gedaan, die vervolgens niet waren nagekomen.

(zie punt A. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2020/36](#), RvdJ [2016/38](#) en RvdJ [2010/10](#))

Ingezonden brieven en online reacties

In het verlengde van de vrijheid om nieuws te selecteren geldt dat het de redactie vrijstaat ingezonden brieven en reacties niet te plaatsen, tenzij publicatie is toegezegd. Bovendien kan een redactie besluiten geplaatste reacties te verwijderen. Van een publiek domein is geen sprake.

In een zaak maakte de klager bezwaar tegen het niet-publiceren van een ingezonden brief, twee zaken hadden betrekking op het niet-plaatsen dan wel verwijderen van online reacties. Twee klagers spraken daarbij van censuur. In geen van de zaken bleek dat toezeggingen waren gedaan of dat vanwege bijzondere omstandigheden plaatsing was geboden. De door de redacties gehanteerde regels waren niet onredelijk en er was geen sprake van een stelselmatige weigering tot plaatsing. Het beroep van een van deze klagers is afgewezen. (zie punt D. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2017/29](#) en RvdJ [2016/38](#)).

Verder maakte een klager bezwaar tegen de plaatsing van een door een derde ingezonden stuk. Het schrijven van het stuk kon niet als journalistieke gedraging worden beschouwd (zie hiervoor onder ‘Evidente onbevoegdheid van de Raad’)

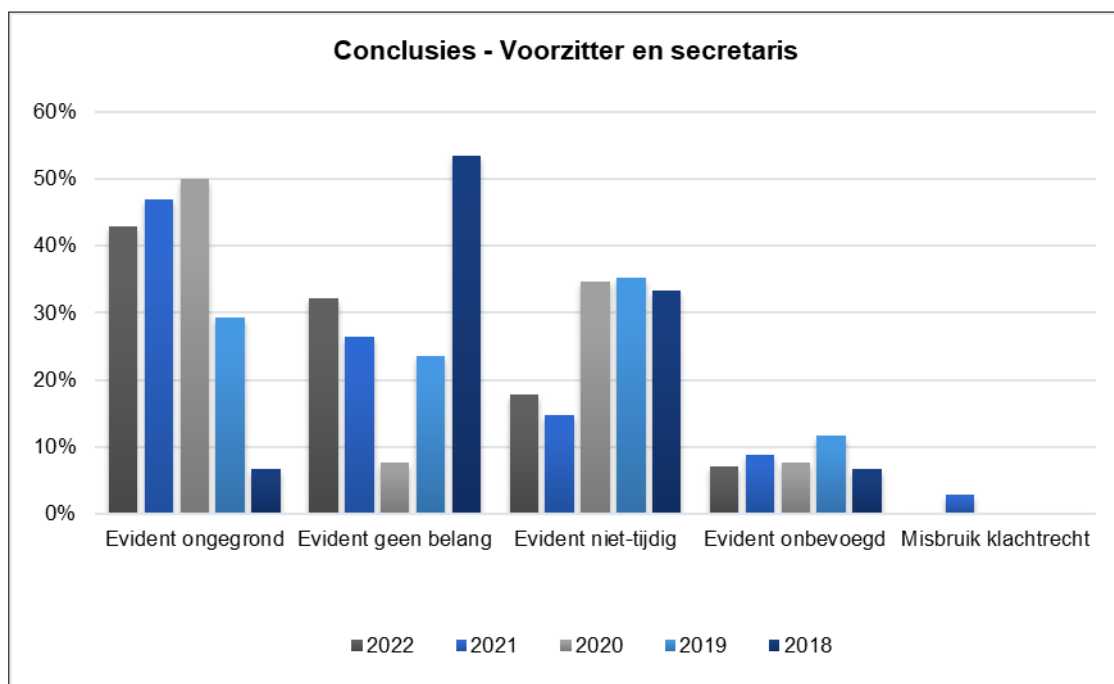
Bij de plaatsing van een ingezonden stuk heeft de hoofdredactie een andere journalistieke verantwoordelijkheid dan ten aanzien van redactionele artikelen. Of een dergelijk stuk wordt geplaatst of niet, staat ter beoordeling van de (hoofd)redactie. Onder omstandigheden kan plaatsing van een ingezonden stuk leiden tot het oordeel dat daarmee journalistiek onzorgvuldig is gehandeld. Voor een dergelijk oordeel bestond geen aanleiding. (vgl. onder meer RvdJ [2017/33](#))

Vergetelheid

Een zaak had betrekking op een zogeheten ‘vergetelheidsverzoek’: de klager had verzocht om verwijdering van de online publicatie en dat verzoek was afgewezen.

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om online toegankelijke publicaties (tekst, beeld en/of geluid) te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degenen die hierom verzoekt.

Van een dergelijk uitzonderlijk geval was geen sprake. Daarbij namen de voorzitter en secretaris in aanmerking dat de bezwaren van de klager vooral zagen op de inhoud van het artikel en het niet-toepassen van wederhoor, terwijl daarover eerder had moeten worden geklaagd. Verder was de publicatie journalistiek relevant en was de klager voor het grote publiek niet identificeerbaar. (zie punt D. van de Leidraad en de [lijst met overwegingen](#) die de Raad gebruikt bij de beoordeling van klachten over afgewezen vergetelheidsverzoeken en vgl. onder meer RvdJ [2021/38](#))



3. *Conclusies per medium*

De conclusies die door de Raad in de normale procedure zijn genomen, zijn onder te verdelen als volgt:

LANDELIJKE DAGBLADEN (10)

AD	1	(onzorgvuldig)
Nederlands Dagblad	1	(zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld)
NRC	4	(2 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Reformatorisch Dagblad	2	(1 onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Volkskrant, de	2	(1 zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld, 1 deels onzorgvuldig)

REGIONALE DAGBLADEN (18)

AD Arnhem	1	(afgewezen)
AD Delft	1	(onzorgvuldig)
AD Rotterdams Dagblad/Voorne Putten	2	(1 deels onzorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld, 1 afgewezen)
AD Utrechts Nieuwsblad	1	(zorgvuldig)
Gelderlander, De	1	(afgewezen)
Limburger, De	6	(1 zorgvuldig, 2 onzorgvuldig, 2 afgewezen, 1 niet inhoudelijk behandeld)
NHD/Alkmaarsche Courant	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
NHD/Schager Courant	1	(zorgvuldig)
Parool, Het	1	(niet inhoudelijk behandeld)
Stentor, de	2	(1 onzorgvuldig, 1 afgewezen)

NIEUWS- EN HUIS-AAN-HUIS BLADEN (4)

Bunschoter, De	1	(onzorgvuldig)
Havenloods, De	1	(zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld)
Jordaan & Gouden Reael	1	(deels onzorgvuldig)
Vlissingse Bode	1	(onzorgvuldig)

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCRIFTEN (4)

Flair	1	(niet inhoudelijk behandeld)
Groene Amsterdammer, De	2	(deels onzorgvuldig)
Story	1	(niet inhoudelijk behandeld)

VAK/BEDRIJFSBLADEN (1)

Erasmus Magazine	1	(onzorgvuldig)
------------------	---	----------------

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (2)

NOS – Nieuws	1	(deels onzorgvuldig)
VPRO – Danny's Wereld	1	(onzorgvuldig)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (2)

RTV Dordrecht	1	(zorgvuldig)
ZO-NWS	1	(zorgvuldig)

BOEKEN (2)

Alfabet Uitgevers

1 (niet inhoudelijk behandeld)

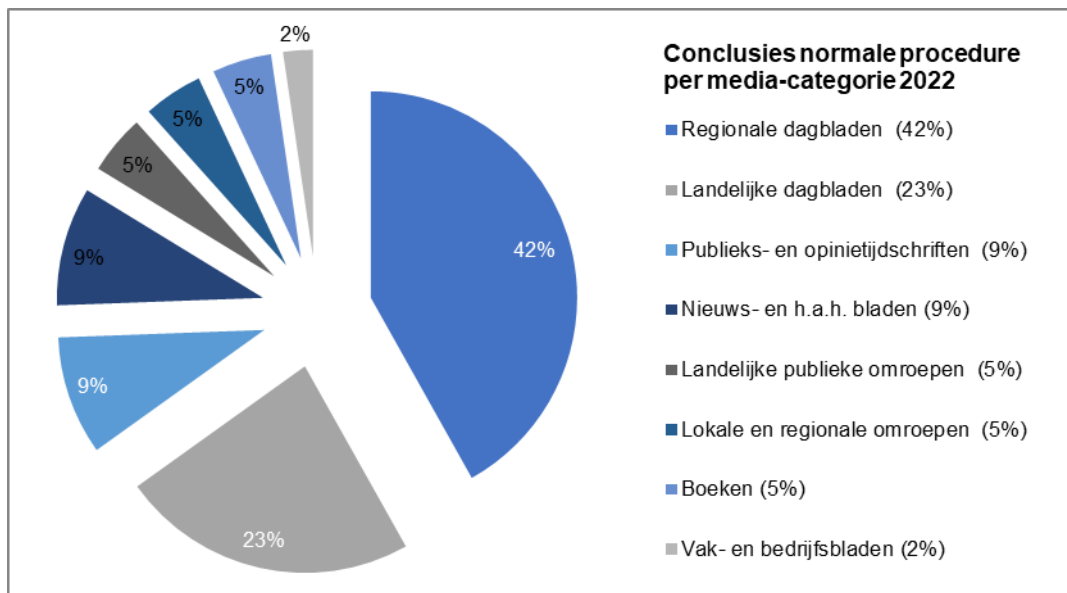
Uitgeverij Podium

1 (zorgvuldig)

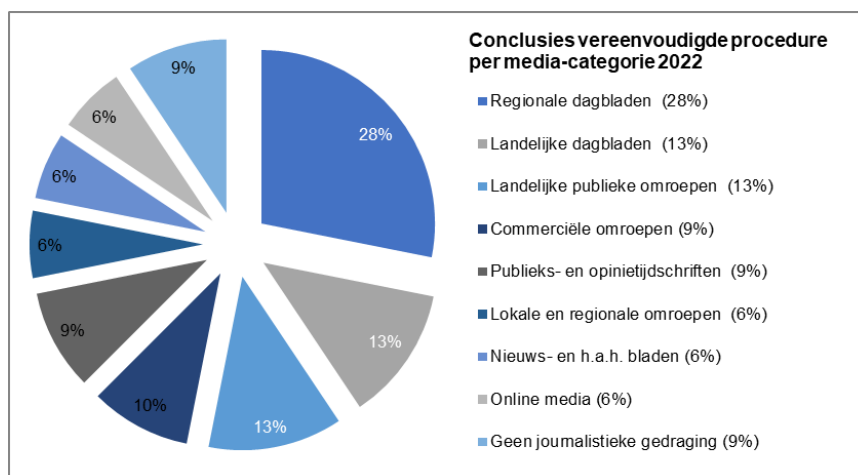
TOTAAL

43

waarvan: 1 tegen AD Arnhem, De Gelderlander en de Stentor gezamenlijk (2022/7)



Daarnaast hebben de conclusies in de vereenvoudigde procedure – de conclusies van voorzitter/secretaris en de conclusies van de Raad na beroep gezamenlijk – betrekking op de volgende media-categorieën:



4. *Klachten in getallen*

In dit verslagjaar heeft de Raad 91 klachten ontvangen waarvan er 64 in behandeling zijn genomen, een lichte stijging ten opzichte van 2021.

27 klachten zijn niet in behandeling genomen, omdat klagers zich eerst nog tot het betrokken medium moesten wenden en zij hun klachten vervolgens niet hebben doorgezet. Bij navraag lieten 2 klagers weten dat de kwestie inmiddels was opgelost en 4 klagers deelden mee dat zij geen nieuw contact met het medium wensten. 1 klager wilde zijn identiteit niet bekend maken en 1 klager verkeerde in een moeilijke periode en had geen daadkracht om de klachtprocedure te volgen. Daarnaast zijn 3 klachten niet doorgezet, omdat de klager (waarschijnlijk) geen rechtstreeks belang had en 5 omdat de betrokken media niet meewerken aan de procedure van de Raad. In 10 gevallen is niet duidelijk geworden waarom klagers hebben afgezien van de verdere procedure. Tenslotte heeft de secretaris 1 klacht terzijde gelegd, vanwege eerder misbruik van klachtrecht door de klager.

Verder heeft de Raad 5 herzieningsverzoeken ontvangen, waarvan 3 afkomstig van de oorspronkelijke klagers en 2 van de betrokken media.

De Raad heeft 41 conclusies genomen, die betrekking hebben op 29 verschillende media (zie het overzicht onder punt 3).

In 17 zaken werd de journalistieke handelwijze (gedeeltelijk) onzorgvuldig bevonden en in 12 zaken volledig zorgvuldig. In de overige zaken onthield de Raad zich van een oordeel, is de klacht niet inhoudelijk behandeld of betrof het een afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel op pagina 37).

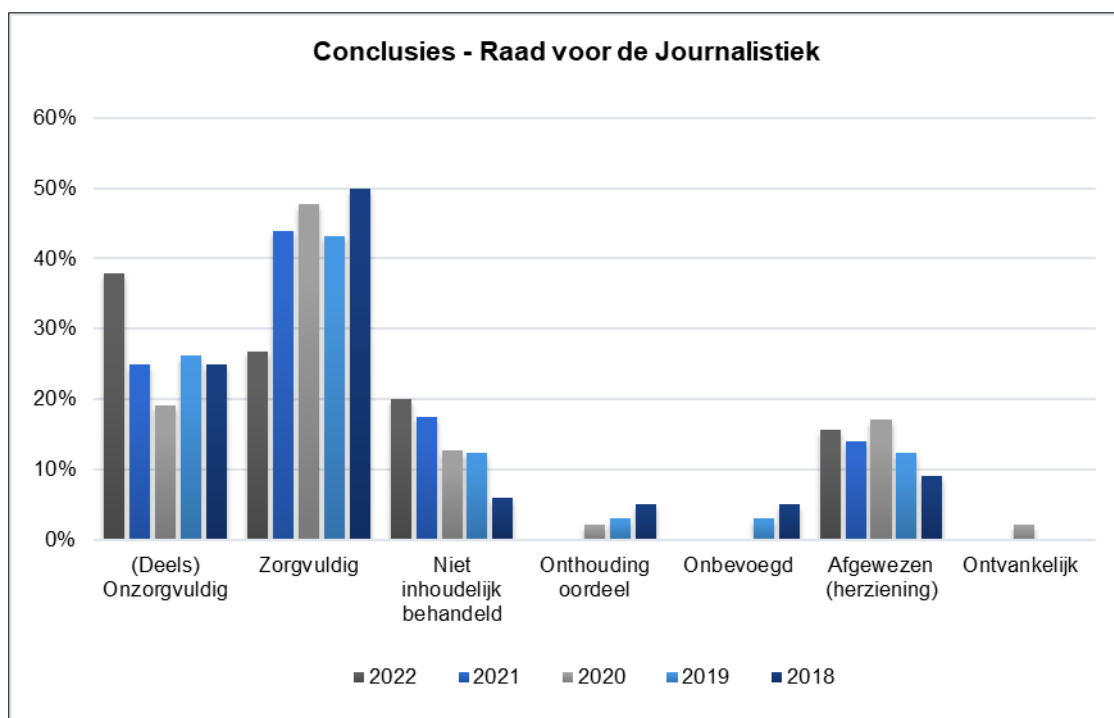
In de zaken waarin de journalistieke gedraging (deels) onzorgvuldig werd bevonden zijn 9 conclusies geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media. Een conclusie is op verzoek van een klager niet gepubliceerd. In 7 zaken zijn de media om hen moverende redenen niet overgegaan tot publicatie.

Bovendien zijn volgens de vereenvoudigde procedure 26 klachten in eerste instantie afgedaan met een beslissing van een vice-voorzitter en de secretaris van de Raad. In 5 gevallen tekende de klager vervolgens beroep aan, dat in alle gevallen ongegrond werd verklaard (een van deze beroepszaken is afgehandeld in 2023).

Nb. het in de tabel opgenomen gegronde beroep heeft betrekking op een beslissing van de voorzitter en secretaris van 2021. De klacht werd alsnog niet inhoudelijk behandeld (RvdJ [2022/11](#), hiervoor opgenomen onder '1.7.2. Rechtstreeks belang').

De beslissingen en conclusies in deze procedure worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

Het totaal aantal conclusies – dat van de gewone procedure en vereenvoudigde procedure gezamenlijk – is na een tussentijdse stijging, die mogelijk het gevolg was van de coronapandemie, vergelijkbaar met de jaren voor 2020.



Nb1. De uitgesplitste percentages komen niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

Nb2. Het gaat hier alleen om de conclusies in zaken die volgens de normale procedure in behandeling zijn genomen. De beslissingen in de vereenvoudigde procedure – waarbij zaken in eerste instantie zijn afgedaan door een vice-voorzitter en de secretaris, waarna in enkele gevallen nog een beroep volgde – zijn hierin niet opgenomen.

Raad voor de Journalistiek in cijfers

	2022	2021	2020	2019	2018
Klachten					
Totaal ontvangen klachten	91	82	114	80	96
In behandeling genomen	64	59	77	51	75
- waarvan ingetrokken	1	0	3	3	6
Niet doorgezette klachten	27	23	37	29	21
Herzieningsverzoeken	5	10	7	8	9
- waarvan ingetrokken	0	0	0	0	0
Zittingen					
Aantal zittingen	*17	*18	15	14	14
Behandelde klachten	47	58	56	55	63
* in 2022 zijn 13 zittingen fysiek gehouden en 4 online (met horen van partijen)					
* in 2021 zijn 5 zittingen fysiek gehouden en 13 online (waarvan 7 zonder horen van partijen).					
Conclusies van de Raad					
Aantal conclusies	41	52	45	54	53
Onzorgvuldig	10	4	4	7	7
Deels onzorgvuldig	7	10	5	10	9
Zorgvuldig	12	25	22	28	32
Onthouding oordeel	0	0	1	2	3
Onbevoegd	0	0	0	2	3
Niet inhoudelijk behandeld	9	10	6	8	4
Ontvankelijk	0	0	1	0	0
Afgewezen – herziening	7	8	8	8	6
Afgewezen – wraking	0	1	0	0	0
Conclusies vice-voorzitter/secretaris					
Aantal beslissingen	26	30	24	14	14
Evident niet-tijdig ingediend	5	5	9	6	5
Evident geen belang	9	9	2	4	8
Evident onbevoegd	2	3	2	2	1
Evident ongegrond	12	16	13	5	1
Niet-ontvankelijk (misbruik van klachtrecht)	0	1	0	0	0
Conclusies in beroepszaken					
Ongegrond	4	9	9	4	3
Gegronde/deels gegronde	1	1	0	0	0
Totaal aantal uitspraken	72	92	78	72	70
Conclusies gewone procedure + vereenvoudigde procedure					
Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies en beslissingen per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).					
Overige gegevens					
telefonisch verstrekte informatie	90	104	98	97	97
schriftelijk verstrekte informatie	124	135	89	115	89

5. *De Raad van binnen en naar buiten*

5.1 Leidraad

De Raad voor de Journalistiek beoordeelt naar aanleiding van een klacht over een journalistieke gedraging of daarmee journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

De Raad baseert zich in zijn werk op de Leidraad, die beschrijft aan welke eisen journalistiek moet voldoen en daarmee aan iedereen – binnen en buiten het vakgebied – duidelijk maakt wat van journalisten en goede journalistiek mag worden verwacht.

Zelfregulering is belangrijk, zeker voor journalisten en ‘de’ journalistiek. Media spelen een belangrijke rol in de samenleving, op veel manieren en op een groot aantal platforms. Zij controleren gezag en organisaties, instituties en bedrijven. Ze spelen een belangrijke rol in het democratische proces. Goede journalistiek kan alleen in volle vrijheid en onafhankelijkheid worden verricht. Daar hoort verantwoording en transparantie bij. Zelfregulering is de beste manier om hier vorm en inhoud aan te geven. De Raad voor de Journalistiek is uitdrukking en instrument van die zelfregulering.

De Leidraad gaat uit van een paar belangrijke principes die eerder zijn vastgelegd. Goede journalistiek is *waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig en fair, controleerbaar en integer*. Zij laat zich toetsen en gaat op open wijze om met opmerkingen, reacties en klachten. Daarbij volgt de Leidraad de herkenbare journalistieke weg: van idee, via research en registratie, tot publicatie, transparantie en reactie.

De Leidraad heeft als uitgangspunt dat iedereen die zich met journalistiek bezighoudt, verantwoordelijkheid dient te nemen voor de informatie die zij of hij verspreidt en de manier waarop zij of hij opereert. De journalistieke principes en uitgangspunten hebben in ieder medium en op ieder platform zeggings- en geldingskracht.

De Raad gaat ervan uit dat alle journalistieke organisaties en alle journalisten de in de Leidraad geformuleerde uitgangspunten herkennen, erkennen en aanvaarden. Bovendien nodigt de Raad iedereen die zich ook met journalistiek bezighoudt uit om de Leidraad als uitgangspunt te nemen. De Leidraad levert hiermee een bijdrage aan de verbetering van de journalistiek.

Journalistieke normen liggen niet voor de eeuwigheid vast en daarom beziet de Raad regelmatig of er aanleiding is de Leidraad aan te passen. De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad en [gedownload](#) via de website van de Raad.

5.2 Publicatie conclusies

In zaken waarin de Raad van oordeel is dat (deels) journalistiek onzorgvuldig is gehandeld doet hij de aanbeveling aan het betrokken medium om de conclusie integraal of in samenvatting te publiceren. Ten behoeve van de transparantie over de procedure van de Raad worden dergelijke publicaties sinds november 2016 gehecht aan de conclusie op de website van de Raad, behoudens in de gevallen waarin het desbetreffende medium aan de Raad laat weten hier niet mee in te stemmen.

In het verslagjaar zijn in de zaken RvdJ 2022/1, 2022/4, 2022/12, 2022/17, 2022/20, 2022/33, 2022/34, 2022/36 en 2022/39 de publicaties van de betrokken media te vinden onder de conclusie van de Raad.

5.3 Bijeenkomsten

In 2022 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Gastcollege Journalism Studies VU Amsterdam
- Paneldiscussie Juridisch PAO, Studiedag Onrechtmatige Perspublicaties
- NPO diner nieuwe rtv-seizoen, Beeld en Geluid Hilversum
- Overleg HBO opleidingen journalistiek
- Workshop Landelijk Congres der Bestuurskunde
- Gastcollege studenten journalistiek Windesheim
- Voordracht Rotaryclub Naarden-Bussum
- Online seminar Fonds Slachtofferhulp 'Privacy grenzen in de media'
- Online Machiavellilezing Harm Taselaar 'Het vrije woord: zegen of gesel'
- Overleg over de journalistieke code van de NPO

Ook hebben vertegenwoordigers van de Raad desgevraagd commentaar gegeven op een analysekader van het Commissariaat voor de Media en diverse onderzoeken van studenten. Bovendien heeft een groep studenten van Fontys Journalistiek het secretariaat bezocht en een zitting van de Raad bijgewoond.

Daarnaast heeft het secretariaat in het kader van de OSCE Mission to Serbia een mediadelegatie uit Servië ontvangen.

Ten slotte heeft de secretaris de jaarlijkse bijeenkomst van de AIPCE bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten worden kennis en ervaringen uitgewisseld door medewerkers van diverse Europese Raden voor de Journalistiek, wordt gediscussieerd over ethische kwesties en worden internationale ontwikkelingen op journalistiek gebied besproken.

5.4 Publicaties en optreden in de media

Verder heeft de voorzitter de volgende blogs geschreven, die zowel op de site van de Raad als op Villamedia.nl zijn gepubliceerd:

- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Zonder fluwelen handschoenen*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Roxeanne Hazes en de mores van Story*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Maak de anonieme bron minder anoniem*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *De Raad heeft altijd gelijk, ook als hij dat niet heeft*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Waarom moet het publiek dat weten?*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *OMG! Yvonne Coldeweijer is journalist*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Geef slachtoffer grip op het interview*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Is klimaat dan toch een mening?*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Monument voor de onbekende fixer*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Factchecken als gezelschapsspel*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Kerkhof van verwachtingen*
- NRC - *'Juice-kanalen' worden nieuwskanalen, BOOS opent een 'kliklijn'. Waar ligt de grens?*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Goed nieuws uit Limburg: het is de schuld van de media*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Anne Frank en het verraad van het embargo*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog - *Zinloos wederhoor*

Samenstelling Raad

Raad voor de Journalistiek

De Raad was in 2022 als volgt samengesteld:

Voorzitter

F. van Exter

Vice-voorzitters

mw. mr. J.W. Bockwinkel

mr. J.J. van Eck

mw. mr. A.E. van Montfrans-Wolters

prof. mr. B.E.P. Myjer (tot 2 juni 2022)

mr. W.A.M. van Schendel

Leden niet-journalisten

Deskundigen

S.A. Agterberg

dr. H.P. Groenhart

mw. mr. N.A.M. van Herten

A. Olgun

mw. M. Stenneke

Publieke leden

J. Hoogenberg

M. Keppels (tot 19 januari 2022)

mw. L.M. van de Langenberg MSc

mw. drs. E.M.H. Lemaier

mw. dr. J. Luttikhold

Leden journalisten

L.A.M.M. Donders (tot 29 november 2022)

L.C. Hauben

M.J.P.H. Josten

mw. M. ten Katen

S. Kuijper

mw. A. Pruis

H.P.M.J. Schneider

E.J. Schievink

mw. drs. S.S. Sitalsing

mw. F.G. Sijtsma MA

mw. M. Thie

Secretaris

mw. mr. D.C. Koene

Samenstelling Bestuur

Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur was in 2022 als volgt samengesteld:

Voorzitter

mw. G.D. Roethof

Secretaris en plaatsvervangend voorzitter

T. Nauta (tot 1 juli 2022)

Penningmeester

M. Veeningen

Leden

G.A.H. van Beuzekom

mr. T.L.W. Bruning

G.-J. Hoekman

J.W.H. Lemckert

D. van Luling

mw. J.M.E. Schrier

M. Veeningen

M.M. Visch

H. Wolswinkel (vanaf 1 juli 2022)

Adressen

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl

Raad voor de Journalistiek

Secretariaat

mw. mr. D.C. Koene, secretaris

mw. M. Beets, secretaresse

Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam

Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam

Telefoon: 020-31 23 930

E-mail: raad@rvdj.nl

Website: www.rvdj.nl

Twitter: [@RVDJ_NL](https://twitter.com/RVDJ_NL)

LinkedIn: company/rvdj

Uitgave

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam

Juni 2023